

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot palveluhankinnoissa (JYSE 2009 PALVELUT)

Marraskuu 2009

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 09 16001 (vaihde)
Internet: www.vm.fi
Taitto: Pirkko Ala-Marttila/VM-julkaisutiimi

Helsinki 2009

Sisältö

Saatteeksi	5
JYSE 2009 ehtojen soveltamisessa huomioitavia asioita.....	6

Julkisten palveluhankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2009 PALVELUT).....

1	Soveltamisala.....	11
2	Määritelmät	11
3	Yhteyshenkilöt	12
4	Alihankinta	12
5	Palvelun laatu ja siinä esiintyvät virheet.....	13
6	Palvelun laadun valvonta	13
7	Palveluntuottajan muut velvollisuudet ja vastuut	14
8	Palvelun tuottamiseen käytettävä henkilöstö	15
9	Tilaaajan myötävaikutusvelvollisuus.....	16
10	Hinta	16
11	Maksuehdot	17
12	Vakuudet	18
13	Viivästyminen	19
14	Ylivoimainen este	20
15	Vakuutukset	20
16	Vahingonkorvaus.....	21
17	Hinnanalennus ja sopimuksen purku	21
18	Sopimuksen päättäminen erityistilanteissa	22
19	Immateriaalioikeudet	22
20	Salassapito ja henkilötietojen käsittely	23
21	Palveluntuottajan taloudellisen tilanteen seuranta	24
22	Sopimuksen siirtäminen, muuttaminen ja optio.....	25
23	Avustamisvelvollisuus palveluntuottajan vaihtuessa.....	25
24	Erimielisyydet ja sovellettava laki	25
25	Sopimusasiakirjojen pätevyysjärjestys	26

Saatteeksi

Kauppa- ja teollisuusministeriö vahvisti 22.12.1993 valtion hankinnoista annetun asetuksen (1416/93) perusteella julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 1994). Sopimusehtoja on nimensä mukaisesti käytetty paitsi valtion myös kuntien viranomaisten ja muiden julkisten hankintayksiköiden hankinnoissa. Julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja ei ole sittemmin muutettu tai tarkistettu. Ehtojen vahvistamisen perustana ollut valtion hankinnoista annettu asetus (1416/93) kumottiin uuden hankintalain (348/2007) tultua voimaan 1.6.2007.

Osana hankintatoimen yleistä ohjausta ja siihen liittyvää kehittämistä valtiovarainministeriö asetti julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen uudistamistyöryhmän, jonka tehtävänä oli päivittää ja uudistaa vuonna 1994 käyttöön otetut julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot. Työryhmä päätyi ratkaisuun, jonka mukaan palvelu- ja tavarahankinnoille laadittiin erilliset sopimusehdot: JYSE 2009 TAVARAT ja JYSE 2009 PALVELUT. Työryhmä suosittelee, että hankintayksikkö arvioi tarjouspyyntöä laatiessaan sen, onko hankinnassa pääosin kyse tavara- vai palveluhankinnasta ja valitsee tähän hankintaan parhaiten soveltuvat ehdot.

Uudistetut JYSE 2009 TAVARAT ja JYSE 2009 PALVELUT ehdot on pyritty laatimaan siten, että ne olisivat mahdollisimman laajasti sovellettavissa erilaisiin hankintoihin. Julkisten hankintojen yleisissä sopimusehdoissa ei voida kattavasti määritellä kaikkiin hankintatyyppeihin ja kaikkiin hankintatilanteisiin sopivia sopimusehtoja. **JYSE 2009 ehtojen soveltuvuus ja käytettävyys on ratkaistava tapauskohtaisesti. Työryhmä kuitenkin suosittelee, että hankintayksiköt ottavat JYSE 2009 TAVARAT tai PALVELUT ehdot kokonaisuudessaan osaksi hankintasopimusta. Sopijapuolilla on nimittäin mahdollisuus sopia yksittäisistä sopimusehdoista JYSE 2009 ehdoista poikkeavalla tavalla. Hankintayksikön on tarjouspyynnössään täsmennettävä miltä osin JYSE 2009 ehdoista mahdollisesti poiketaan.**

JYSE 2009 ehtojen valmistelutyön pohjana on käytetty JYSE 1994 ehtoja sekä muita julkisella sektorilla käytössä olevia yleisiä sopimusehtoja. Viimeisimpiä julkisen sektorin yleisiä sopimusehtoja JIT 2007 Julkisen hallinnon IT-hankintojen sopimusehtoja on hyödynnetty laajasti etenkin JYSE 2009 PALVELUT ehtoja laadittaessa. JIT 2007 ehtoja hyödyntämällä työryhmä on pyrkinyt yhtenäistämään menettelyjä ja toimintatapoja IT-palveluhankinnoissa

ja muissa palveluhankinnoissa. Lisäksi JYSE 2009 ehtojen valmistelutyössä on käytetty taustamateriaalina YSE 1998 Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja ja KSE 1995 Konsulttitoiminnan yleisiä sopimusehtoja sekä muita yleisesti käytössä olevia sopimusehtoja.

JYSE 2009 ehtojen soveltamisessa huomioitavia asioita

Arvonlisävero

Tarjouksissa hinta yleensä ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa (alv 0 %). Hinta ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa tällöin myös hankintasopimuksissa. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta arvonlisäveron maksuvelvollisuuteen. Toimittajalla ja palveluntuottajalla on oikeus laskuttaa tavaraan tai palveluun liittyvä arvonlisävero tilaajalta.

Ennakko ja vakuus

Mahdollisen ennakon maksamisesta on sovittava erikseen. JYSE 2009 ehdoissa on määrätty vakuuden asettamisesta maksettavalle ennakolle.

Indeksiehtojen käyttö

Niillä toimialoilla, joilla indeksiehdon käyttäminen on sallittua ja sellaista halutaan käyttää, on indeksiehtojen käyttämisestä sovittava erikseen.

Kauppalaki

Irtaimen omaisuuden kauppaa säännellään kauppalaissa (355/1987). Niiltä osin kuin JYSE 2009 TAVARAT ehdoissa ei ole erikseen toisin määrätty noudatetaan kauppalain säädöksiä.

Kansainvälinen kauppa

JYSE 2009 TAVARAT ehtojen perusteella tehtäviin hankintasopimuksiin sovelletaan Suomen kauppalakia. JYSE 2009 ehtojen mukaan sekä tavara- että palveluhankintasopimuksia koskevat sopimusriidat ratkaistaan Suomessa yleisissä alioikeuksissa. JYSE 2009 ehdoissa on nimenomaisesti todettu, ettei Suomen lain lainvalintasäännöksiä sovelleta näiden JYSE 2009 ehtojen perusteella tehtäviin hankintasopimuksiin. JYSE 2009 TAVARAT ehtojen perusteella tehtäviin hankintasopimuksiin ei sovelleta YK:n kansainvälistä kauppa-

lakia (CISG). Näitä ehtoja ja niiden käyttämistä on arvioitava kansainvälisessä kaupassa tapauskohtaisesti.

Optiot

Optiolla näissä JYSE 2009 ehdossa tarkoitetaan hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä tehtyä osto-optiota lisätavaroista tai –palveluista tai sopimuskauden jatkamista koskevaa optiota. Jättäessään tarjouksen tarjouskilpailuun tarjoaja sitoutuu tarjouspyynnössä ilmoitettuihin ehtoihin, kuten mahdolliseen optioon. Option käyttö on ainoastaan tilaajan harkinnassa. Jos tilaaja päättää tilata toimittajalta tai palveluntuottajalta hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä mainittuja lisätavaroita tai –palveluita tai päättää jatkaa sopimuskautta tarjouskilpailuasiakirjoissa mainitulla optiokaudella, on toimittaja tai palveluntuottaja velvollinen toimittamaan kyseessä olevan tavarahan tai palvelun.

Palvelutasot ja henkilöstö

Hankintayksikön on tarjouspyynnössä ja sopimuksessa huolellisesti määriteltävä hankittava palvelu ja sen laatu mahdollisine palvelutasovaatimuksineen. Lisäksi hankintayksikön on joissakin tapauksissa määriteltävä palvelun tuottamiseen käytettävälle henkilöstölle asetettavat koulutus- ja pätevyysvaatimukset.

Pientoimitus- ja laskutuslisät

JYSE 2009 TAVARAT ehtojen kohdan 6.4. mukaan toimittajalla ei ole oikeutta periä pientoimitus- tai laskutuslisää. Siten toimittajien tulee huomioida mahdollisista pientoimituksista aiheutuvat kulut tavaroiden hinnassa. Hankintayksikön on tapauskohtaisesti harkittava tulisiko pientoimituslisät sallia tietyillä toimialoilla. JYSE 2009 PALVELUT ehtojen kohta 10.4. koskee ainoastaan laskutuslisää.

Takuu

JYSE 2009 TAVARAT ehtojen mukaan takuu on 24 kuukautta, ellei muuta ole sovittu. Takuuajasta voidaan kuitenkin sopia toisin ja monessa tapauksessa on perusteltua sopia lyhyemmästä tai pidemmästä takuuajasta. JYSE 2009 PALVELUT ehdossa ei ole takuuta koskevaa ehtoa. Jos tuotettavaan palveluun tulee sisältyä takuu, tulee sopijapuolten sopia tästä palveluhankinnoissa erikseen.

Takuuajan vakuus

Jos hankinnassa edellytetään takuuajan vakuuksia, tulee tästä sopia erikseen. JYSE 2009 ehtoissa on tätä koskevia täsmennyksiä.

Toimitukset poikkeustilanteissa

JYSE 2009 ehtoissa ei ole erikseen määrätty toimituksista poikkeuksellisissa olosuhteissa. Joissakin tavara- ja palveluhankinnoissa voi olla tarpeen erikseen sopia, kuinka tavaran tai palvelun toimittaminen järjestetään erilaisissa kriisi- tai poikkeustilanteissa.

Vahingonkorvaus

JYSE 2009 sopimusehtojen mukaan korvattaviksi tulevat ainoastaan välittömät vahingot, ellei vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella, rikottu salassapitovelvoitetta tai loukattu immateriaalioikeuksia. JYSE 2009 sopimusehdoissa ei ole asetettu vahingonkorvaukselle ylärajaa. Jossain hankintasopimuksissa saattaa olla tarkoituksenmukaista sopia vahingonkorvauksen enimmäismäärästä toimittajan tai palveluntuottajan kanssa.

Virheilmoitus ja reklamaatioaika

JYSE 2009 ehtoissa todetaan, että virheestä on ilmoitettava toimittajalle tai palveluntuottajalle kohtuullisessa ajassa virheen havaitsemisesta määrittelemättä tarkempia aikamääreitä reklamaation tekemiseen. Hankintayksiköt ostavat JYSE 2009 ehtoihin perustuvien sopimusten kautta hyvin erityyppisiä tavaroita ja palveluita, joiden kohtuulliset reklamaatioajat poikkeavat toisistaan merkittävästi. Jos sopijapuolet katsovat tarpeelliseksi sopia tarkemmista reklamaatioajoista, tulee tästä sopia erikseen.

Hinta ja hinnannuutokset

Aikaisemmissa JYSE 1994 ehtoissa hinnannuutos oli mahdollista vain selvaisissa hankintasopimuksissa, joissa hinta oli sidottu hinnannuutosperusteeseen. JYSE 2009 ehtoissa on omaksuttu joustavampi hinnannuutosmekanismi. Seuraavassa on täsmennetty tätä koskevia keskeisiä uudistuksia.

JYSE 2009 ehtojen hinnan määrittelemisen lähtökohtana on se, että hinta on kiinteä, ellei toisin ole sovittu. Hinnan tulee tällöin olla kiinteä koko sopimuskauden mukaan lukien mahdolliset optiovuodet.

Sopimuksessa, jossa hinnat ovat kiinteitä vain määräajan, tulee ajankohitaiseksi käydä hintaneuvotteluja sopimuskauden aikana. JYSE 2009 TAVARAT kohta 6.8. ja PALVELUT kohta 10.7. koskee toimittajan tai palveluntuottajan aloitteesta käytäviä hinnannuutosneuvotteluita. Kun hinta on määritelty kiinte-

äksi vain määräajaksi, saa toimittaja tai palveluntuottaja tämän jälkeen muuttaa hintojaan JYSE 2009 ehdoissa määritellyillä tavoilla. Jos tilaaja katsoo, että se ei voi hyväksyä toimittajan tai palveluntuottajan hinnanmuutosta eivätkä sopijapuolet pääse hinnanmuutosilmoituksen jälkeen järjestetyissä hinnanmuutosneuvotteluissa yksimielisyyteen muusta hinnasta, on tilaajan irtisanottava sopimus. Muussa tapauksessa hinnanmuutokset tulevat automaattisesti voimaan toimittajan tai palveluntuottajan ilmoittamana ajankohtana. Irtisanomisoikeus on JYSE 2009 TAVARAT kohdan 6.8. ja PALVELUT kohdan 10.7. mukaan ainoastaan tilaajalla.

JYSE 2009 TAVARAT kohdan 6.9. ja PALVELUT kohdan 10.8. mukaan tilaajalla on oikeus tehdä hinnanmuutosehdotus. Tilaajalla ei ole yksipuolista oikeutta muuttaa hintoja ilman toimittajan tai palveluntuottajan hyväksyntää, vaan toimittaja tai palveluntuottaja määrittää hintatason. Jos toimittaja tai palveluntuottaja ei hyväksy tilaajan hinnanmuutosehdotusta eivätkä sopijapuolet pääse hinnanmuutosneuvotteluissa muusta hinnasta yksimielisyyteen ja tilaaja katsoo, ettei se voi jatkaa sopimusta voimassaolevin hinnoin, on tilaajan irtisanottava sopimus. Jos tilaaja ei irtisano sopimusta, jatketaan sopimusta niillä hinnoilla, jotka olivat voimassa ennen tilaajan hinnanmuutosehdotusta tai jos sopijapuolet ovat hinnanmuutosneuvotteluissa päässeet sopuun muusta hinnasta, jatketaan sopimusta sopijapuolten tällöin sopimilla hinnoilla.

Tilaaja ja toimittaja voivat JYSE 2009 ehtojen mukaan kumpikin ehdottaa hinnanmuutoksia kerran 12 kuukaudessa ja aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua hankintasopimuksen voimaantulosta. Jos hintoja tulee voida muuttaa useammin kuin kerran 12 kuukaudessa, tulee hankintayksikön huomioida tämä tarjouspyynnössään ja ilmoittaa JYSE 2009 ehdoista poikkeavasta menettelystä.

JYSE 2009 TAVARAT kohdan 6.11. ja PALVELUT kohdan 10.10. mukaan toimittajalla tai palveluntuottajalla on velvollisuus jatkaa tavaran tai palvelun toimittamista irtisanomisen jälkeen, jos tilaaja niin edellyttää. Jos irtisanominen tehdään JYSE 2009 TAVARAT kohdan 6.8. ja PALVELUT kohdan 10.7. perusteella noudatetaan toimittajan tai palveluntuottajan hinnanmuutosilmoituksen hintoja tai, jos irtisanominen tehdään JYSE 2009 TAVARAT 6.9. tai PALVELUN kohdan 10.8. perusteella noudatetaan irtisanomishetkellä voimassa olleita hintoja.

Julkisten palveluhankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2009 PALVELUT)

1 Soveltamisala

- 1.1 Palveluhankinnoissa noudatetaan seuraavia julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja, ellei toisin ole sovittu.

2 Määritelmät

- 2.1 Alihankkija
Varsinaisen palveluntuottajan tai sen alihankkijan kanssa sopimussuhteessa oleva yritys tai muu toimija, joka toimittaa varsinaiselle palveluntuottajalle tai tämän alihankkijalle tavaroita tai palveluita.
- 2.2 Hankintasopimus
Tilaaajan ja palveluntuottajan välinen sopimus palvelun tuottamisesta sopimusehtojen mukaisesti.
- 2.3 Muutos
Palvelun alkuperäiseen laajuuteen tai sisältöön sovittu muutos- tai lisätyö.
- 2.4 Palvelu
Palvelu sekä siihen liittyvät tavarat ja asiakirjat.
- 2.5 Palveluntuottaja
Yritys tai muu toimija, joka on sitoutunut tuottamaan palvelua sekä toimittamaan siihen liittyvät tavarat ja asiakirjat tilaajalle.
- 2.6 Palvelun lopputulos
Palvelun tuottamisen lopputuloksena syntyvä raportti, suunnitelma, tutkimuksen tulokset tai muu suorite.

- 2.7 **Sopimussakko**
Sopijapuolten erikseen sopima sakko, jonka palveluntuottaja on velvollinen suorittamaan tilaajalle sopijapuolten erikseen määrittelemissä sopimusrikkomustilanteissa. Tilaajalla on oikeus sopimussakkoon osoittamatta, että palveluntuottajan sopimusrikkomuksesta olisi aiheutunut tilaajalle vahinkoa. Sopimussakolla ei tässä kuitenkaan tarkoiteta kohdan 13.2. mukaista viivästyssakkoa.
- 2.8 **Tilaaja**
Hankinnan suorittava hankintayksikkö.
- 2.9 **Viivästyssakko**
Sakko, jonka palveluntuottaja on viivästyessään velvollinen maksamaan tilaajalle. Tilaajalla on oikeus viivästyssakkoon osoittamatta, että palveluntuottajan viivästyksestä olisi aiheutunut tilaajalle vahinkoa.

3 Yhteyshenkilöt

- 3.1 Kumpikin sopijapuoli nimeää yhteyshenkilön, jonka tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista ja tiedottaa sopimuksen toteutumiseen liittyvistä asioista. Ellei toisin ole sovittu, yhteyshenkilöllä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta. Sopijapuolen on viivytyksettä ilmoitettava kirjallisesti yhteyshenkilön vaihtumisesta toisen sopijapuolen yhteyshenkilölle.

4 Alihankinta

- 4.1 Palveluntuottaja voi teettää sopimukseen kuuluvia tehtäviään alihankkijalla. Palveluntuottaja vastaa käyttämänsä alihankkijan osuudesta kuten omastaan. Palveluntuottaja vastaa myös siitä, että alihankkija noudattaa omalta osaltaan palveluntuottajalle asetettuja velvoitteita. Palveluntuottajan on ilmoitettava tilaajan hyväksyttäväksi sopimuksen kohteena olevan palvelun tuottamisessa käyttämänsä keskeiset alihankkijat. Perustellusta syystä tilaaja voi kieltäytyä hyväksymästä alihankkijaa.

5 Palvelun laatu ja siinä esiintyvät virheet

- 5.1 Palvelun on koko sopimuskauden ajan vastattava sitä mitä on sovittu.
- 5.2 Palvelun tulee täyttää Euroopan unionin suoraan velvoittavien säädösten, Suomen lakien ja asetusten sekä viranomaisten antamat määräykset.
- 5.3 Palveluntuottaja tuottaa palvelut huolellisesti, harkiten ja sellaisella ammattitaidolla, mitä voidaan kohtuudella olettaa ammattitaitoiselta ja kokeneelta palveluntuottajalta.
- 5.4 Palvelu tuotetaan suomen kielellä, ellei toisin ole sovittu.
- 5.5 Jos palvelu poikkeaa edellä esitetystä, siinä on virhe.
- 5.6 Jos palvelussa on virhe, tilaajan tulee ilmoittaa virheestä palveluntuottajalle kohtuullisessa ajassa virheen havaitsemisesta tai siitä, kun se olisi tullut havaita.
- 5.7 Jos palvelussa on virhe, palveluntuottajan tulee korjata se viivytyksettä. Palveluntuottaja voi vapautua vastuusta osoittamalla, ettei virhe johdu palveluntuottajan vastuulla olevasta seikasta. Tilaajalla on oikeus korjaamisen sijasta vaatia hinnanalennusta.

6 Palvelun laadun valvonta

- 6.1 Palveluntuottaja seuraa palvelun toteutumista ja valvoo palvelun laatua sekä raportoi tilaajalle palvelun tuottamiseen liittyvistä seikoista sovitulla tavalla. Palveluntuottaja sitoutuu sopimuskauden aikana kehittämään tuottamaansa palvelua. Tilaajan niin edellyttäessä palveluntuottajan on seurattava palvelun laatua asiakaspalautejärjestelmän avulla.
- 6.2 Tilaaja suorittaa laadunseurantaa omien tarpeidensa mukaisesti. Palveluntuottajan on toimitettava tilaajan laadunseurantaa varten pyytämät tiedot sovittuun määräaikaan mennessä.
- 6.3 Tilaaja ja palveluntuottaja tapaavat sovituin väliajoin palveluseuranta-kokouksissa. Sopijapuolet käsittelevät muun muassa palvelun toteutumiseen, laatuun, reklamaatioihin, asiakaspalautteisiin ja tuleviin palvelutarpeisiin liittyviä asioita.

- 6.4 Tilaajalla on oikeus sopimuskauden aikana tarkastaa tai kustannuksellaan teettää kolmannella riippumattomalla taholla tarkastus sen selvittämiseksi, onko palvelu vaatimusten mukainen ja palveluntuottaja toiminut sopimuksen mukaisesti. Tilaajalla tai tilaajan edustajalla on oikeus päästä tiloihin, joissa palvelua tuotetaan sekä haastatella palvelun tuottamiseen osallistuvia henkilöitä ja tutustua niihin palveluntuottajan asiakirjoihin, joihin tutustuminen on tarpeen toiminnalle asetettujen vähimmäisvaatimusten ja palvelua koskevien sisältöjen laadun arvioimiseksi. Tilaajalla on oikeus tarkastaa ainoastaan tietoja, jotka koskevat kyseessä olevan sopimuksen sopimusvelvoitteiden täyttämistä.
- 6.5 Tilaajan on ilmoitettava tarkastuskäynnistä etukäteen. Palveluntuottajalla on perustellusta syystä oikeus siirtää tarkastuskäyntiä enintään neljätoista (14) päivää tilaajan ehdottamasta päivästä eteenpäin.
- 6.6 Palveluntuottajalla on oikeus vaatia tarkastusta suorittavaa henkilöä allekirjoittamaan tarkastusta koskevan salassapitosopimuksen. Salassapitosopimus ei saa estää tarkastuksen tuloksien raportoimista tilaajalle.

7 Palveluntuottajan muut velvollisuudet ja vastuut

- 7.1 Palveluntuottaja sitoutuu yhteistyöhön mahdollisten muiden tilaajalle palveluja kulloinkin tuottavien palveluntarjoajien kanssa siten, että palvelujen muodostama kokonaisuus toimii tilaajan kannalta mahdollisimman joustavasti ja keskeytyksettä. Palveluntuottajien yhteistyö on järjestettävä siten, ettei palveluntuottajien liike- tai ammattisalaisuudet paljastu. Jos yhteistyö aiheuttaa muita kuin vähäisiä lisäkuluja palveluntuottajalle, sopijapuolten on sovittava kulujen jakamisesta ennen lisäkuluja aiheuttavaan toimintaan ryhtymistä.
- 7.2 Palveluntuottaja ylläpitää palveluja koskevaa dokumentaatiota. Palveludokumentaatioon kuuluvat muun muassa palveluprosessin kuvaukset, käsikirjat, ohjeet sekä muu palvelun tuottamiseen ja sen kehittämiseen tarvittava palveluntuottajan ylläpitovastuulla oleva aineisto. Ellei toisin sovittu, palveludokumentaation tulee olla suomenkielistä.
- 7.3 Palveluntuottaja vastaa tuottamastaan palvelusta tilaajalle. Palveluntuottaja vastaa tuottamansa palvelun tilaajalle aiheuttamasta vahingosta. Tapauksissa, joissa tilaaja on korvausvastuussa kolmanteen nähden, vahinkotapaukset hoidetaan siten, että tilaaja hoitaa korvauskäsittelyn omien menettelyidensä mukaisesti. Jos vahinko on edellä mai-

nitussa tapauksessa aiheutunut siitä, että toimittaja on laiminlyönyt sopimusvelvoitteensa, on tilaajalla oikeus kohdistaa palveluntuottajaan korvausvaade. Oikeus korvausvaateen esittämiseen tilaajalla on myös silloin, jos sopimusvelvoitteiden laiminlyönnistä aiheutuu tilaajalle muuta vahinkoa.

- 7.4 Palveluntuottajan on pidettävä luetteloja niistä vahinkotapauksista, joissa vahinko on aiheutunut tilaajalle tai kolmannelle. Palveluntuottajalla on velvollisuus ilmoittaa tällaisista vahingoista tilaajalle.

8 Palvelun tuottamiseen käytettävä henkilöstö

- 8.1 Palveluntuottaja käyttää palvelun tuottamiseen soveltuvan pätevyyden ja kokemuksen omaavia henkilöitä. Palveluntuottajan on viivytyksettä ja veloituksetta vaihdettava henkilö, jolta puuttuu riittävä ammattitaito tai jos henkilön vaihtamiseen on muu perusteltu syy.
- 8.2 Palveluntuottajan on vältettävä sellaisia palvelun tuottamiseen käytettävän henkilöstön vaihdoksia, joilla voi olla vaikutusta palvelujen laatuun. Uuden henkilön on täytettävä tarjouspyynnössä tai sopimuksessa palveluhenkilöille mahdollisesti asetetut koulutus- ja kokemusvaatimukset.
- 8.3 Palveluntuottaja tai hänen henkilöstönsä ei ole työ- tai virkasuhteessa tilaajaan hoitaessaan sopimuksenmukaisia tehtäviä.
- 8.4 Palvelun tuottamiseen käytettävän henkilöstön on tilaajan tiloissa työskennellessään noudatettava tilaajan turvallisuus-, tietosuoja-, yleisiä käytös- sekä muita tilaajan ohjeita ja määräyksiä. Tilaajan on ilmoitettava etukäteen kaikista tällaisista palvelun tuottamiseen käytettävän henkilöstön noudatettaviksi tarkoitetuista menettelytapavelvoitteista. Palveluntuottajalla säilyy oman henkilöstönsä työnjohto- ja valvontavastuu, ellei kyse ole henkilöstövuokrauksesta tai työnjohto- ja valvontavastuun siirtymisestä ole erikseen sovittu.
- 8.5 Jos osapuolten välillä tapahtuu liikkeenluovutus, jossa tilaajan palveluksessa olevat henkilöt siirtyvät palveluntuottajan palvelukseen tai tarjouspyynnössä on edellytetty, että tilaajan palveluksessa olevat henkilöt siirtyvät palveluntuottajan palvelukseen entisin työsuhteen ehdoin, sovelletaan siirtyvään henkilöstöön liikkeenluovutuksesta laissa annettuja säännöksiä.

9 Tilaajan myötävaikutusvelvollisuus

- 9.1 Tilaaja vastaa siitä, että tilaajan vastuulla olevat tehtävät suoritetaan sopimuksen mukaisesti.
- 9.2 Tilaajan on annettava palveluntuottajalle riittävät ja oikeat tiedot palvelun tuottamista varten.
- 9.3 Tilaajan on huolehdittava, että palveluntuottajan henkilöstö pääsee tarvittaessa käyttämään tilaajan tiloja tai laitteistoja sovitun mukaisesti.

10 Hinta

- 10.1 Hinta on kiinteä, ellei toisin ole sovittu. Hinta ei sisällä arvonlisäveroa.
- 10.2 Palveluntuottaja laskuttaa arvonlisäveron voimassa olevan lain mukaisesti.
- 10.3 Ellei toisin ole sovittu, hinta sisältää muun muassa sopimuksen mukaisen palvelun, tarjousajan päättyessä voimassa olevat palveluntuottajan suoritettavaksi tulevat välilliset verot ja maksut lukuun ottamatta arvonlisäveroa, matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset ja palveluun liittyvän dokumentaation.
- 10.4 Ellei toisin ole sovittu, palveluntuottajalla ei ole oikeutta periä laskutuslisää.
- 10.5 Ennakkomaksu on hankintahinnan kiinteä osa.
- 10.6 Palveluntuottajalla on oikeus huomioida tarjouksen jättämisen jälkeen tapahtuneista viranomaisten määräämistä uusista julkisista maksuista tai olemassa olevien maksujen korotuksista aiheutuneet kohtuulliset välittömät kustannukset hinnassaan edellyttäen, että ne eivät ole olleet tarjousta tehdessä tiedossa ja palveluntuottaja pystyy osoittamaan perusteet hinnanmuutokselle. Tällöin palvelun hinta muuttuu edellä mainittujen muutosten voimaantuloajankohdasta lukien. Palveluntuottajalla on edellä mainittu oikeus myös silloin, kun hinta on kiinteä.
- 10.7 Jos hinta ei ole kiinteä, palveluntuottajalla on oikeus sopimuskauden aikana muuttaa hintaa palvelun yleistä kustannuskehitystä vastaavasti. Palveluntuottajan on toimitettava hinnanmuutosilmoitus kirjallisesti vähintään kaksi (2) kuukautta ennen hinnanmuutoksen voimaantu-

loa. Palveluntuottajan on esitettävä tilaajalle asianmukainen selvitys kustannusten kehityksestä ja hinnanmuutoksen syistä. Jos hinnanmuutoksesta ei päästä yksimielisyyteen, tilaajalla on oikeus irtisanoa sopimus päättymään siitä hetkestä lähtien, kun hinnanmuutos tulee voimaan. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti ennen uusien hintojen voimaantuloa. Jos tilaaja ei irtisano sopimusta, jatketaan sopimusta palveluntuottajan ilmoittamilla tai muilla sopijapuolten hinnanmuutosneuvotteluissa yhdessä sopimilla uusilla hinnoilla.

- 10.8 Jos hinta ei ole kiinteä, tilaajalla on oikeus sopimuskauden aikana ehdottaa hinnanmuutosta palvelun yleistä kustannuskehitystä vastaavasti. Jos hinnanmuutoksesta ei päästä yksimielisyyteen ja tilaaja katsoo, ettei se voi jatkaa sopimusta voimassaolevin hinnoin, tilaajalla on oikeus irtisanoa sopimus päättymään kahden (2) kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti. Jos tilaaja ei irtisano sopimusta, jatketaan sopimusta ennen hinnanmuutosehdotusta voimassa olleilla hinnoilla tai muilla hinnanmuutosehdotuksen jälkeen hinnanmuutosneuvotteluissa sopijapuolten yhdessä sopimilla hinnoilla.
- 10.9 Ellei toisin ole sovittu, sopijapuolet voivat ehdottaa hinnanmuutoksia edellä 10.7. ja 10.8. kohdissa kuvatuilla tavoilla aikaisintaan kahdenkymmentä (20) kuukauden kuluttua sopimuksen voimaantulosta ja enintään kahdenkymmentä (20) kuukauden välein.
- 10.10 Tilaajan irtisanoessa sopimuksen tässä luvussa esitetyillä perusteilla, palveluntuottaja on velvollinen tilaajan niin halutessa jatkamaan palvelun suorittamista voimassaolevilla hinnoilla, jos irtisanominen on tehty kohdan 10.8. perusteella tai palveluntuottajan hinnanmuutosilmoituksessa ilmoittamien hintojen mukaisesti, jos irtisanominen on tehty kohdan 10.7. perusteella tilaajan ilmoittamaan ajankohtaan saakka, kuitenkin enintään kuuden (6) kuukauden ajan sopimuksen päättymisestä.

11 Maksuehdot

- 11.1 Maksut maksetaan laskun perusteella. Ellei toisin ole sovittu, lasku eräännyy maksettavaksi kahdenkymmenen (20) päivän kuluttua hyväksyttävän laskun saapumisesta.
- 11.2 Laskutus tapahtuu verkkolaskulla, jos tilaajalla ja palveluntuottajalla on valmiudet verkkolaskutukseen.

- 11.3 Ellei toisin ole sovittu, palveluntuottaja on oikeutettu laskuttamaan sovitut maksut, kun palvelu on suoritettu. Toistuvaismaksut laskutetaan sovituin laskutuskausin jälkikäteen. Laskussa on oltava erittely laskutuksen perusteista.
- 11.4 Jos tilaaja ei maksa laskua viimeistään eräpäivänä, palveluntuottajalla on oikeus periä viivästyskorkoa korkolain perusteella sekä kohtuulliset perintäkulut.
- 11.5 Palveluntuottajalla on oikeus keskeyttää sopimuksen velvoitteiden täyttäminen jos selvä ja riidaton maksu viivästyy yli kolmekymmentä (30) päivää ja viivästynyt suoritus on olennainen. Palveluntuottajan on kirjallisesti ilmoitettava keskeytyksestä tilaajalle vähintään viisitoista (15) päivää ennen keskeytystä. Ilmoitus voidaan tehdä heti laiminlyönnin tapahduttua.
- 11.6 Tilaajalla on virheen perusteella oikeus pidättäytyä maksamasta palvelun hintaa. Tilaaja ei kuitenkaan saa pidättää rahamäärää, joka ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä on virheen perusteella oikeus. Mikäli virheellisen palvelun johdosta on hankittu korvaava palvelu, tilaajalla on oikeus pidättäytyä maksamattomasta hinnasta tästä aiheutuneet kustannukset. Tilaajalla on oikeus pidättäytyä maksamattomasta hinnasta myös sopimuksen mukainen viivästyssakko tai muu mahdollinen sopimussakko ja takuuajan vakuus.

12 Vakuudet

- 12.1 Jos tilaajan on sopimuksen mukaan maksettava ennakkoa, palveluntuottajan on jätettävä ennen ennakon suorittamista tilaajalle tämän hyväksymä vakuus, jonka tulee olla vähintään viisitoista (15) prosenttia suurempi kuin suoritettava ennakko. Vakuuden on oltava voimassa vähintään kuukauden sen jälkeen kun ennakkomaksun kohteena oleva palvelu on suoritettu. Palveluntuottajan on viivästyessään velvoitteiden täyttämisessä jatkettava vakuuden voimassaoloaika.
- 12.2 Jos takuuajan vakuudesta on sovittu, palveluntuottajan on jätettävä ennen takuuajan alkamista tilaajan hyväksymä vakuus, jonka tulee olla vähintään kymmenen (10) prosenttia arvonlisäverottomasta hankintahinnasta tai jatkuvan palvelun osalta sen laskennallisesta kahdenkymmenen (20) kuukauden hinnasta. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään kuukauden takuuajan päättymisajankohdan jälkeen.

- 12.3 Jos palvelun suoritusajasta vakuudesta on sovittu, palveluntuottajan on jätettävä tilaajan hyväksymä vakuus, jonka tulee olla vähintään viisitoista (15) prosenttia arvonlisäverottomasta hankintahinnasta tai jatkuvan palvelun osalta sen laskennallisesta kahdentoista (12) kuukauden hinnasta. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään kuukauden palvelun tuottamisen päättymisen jälkeen.
- 12.4 Vakuudeksi hyväksytään ensi sijassa tilaajan nimiin tehty pankkitalletus tai vakavaraisen raha- tai vakuutuslaitoksen omavelkainen takaus tai muu tilaajan hyväksymä vakuus.
- 12.5 Palveluntuottaja vastaa kaikista vakuuden hankkimisesta aiheutuneista kustannuksista.

13 Viivästyminen

- 13.1 Jos sopijapuoli havaitsee viivästyvänsä velvoitteessaan tai pitää viivästystä todennäköisenä, viivästyvän sopijapuolen on viivytyksettä kirjallisesti ilmoitettava toiselle sopijapuolelle viivästyksestä ja sen vaikutuksesta sopimuksen täyttämiseen. Palveluntuottajan viivästyessä palveluntuottajan on ilmoitettava tilaajalle uusi palvelun suorittamisaikajako niin pian kuin mahdollista.
- 13.2 Jos palvelu viivästyy palveluntuottajasta johtuvasta syystä, tilaajalla on oikeus viivästyssakkoon. Ellei toisin ole sovittu, viivästyssakko on suuruudeltaan yksi (1) prosentti viivästyneen palvelun tai sen osan arvonlisäverottomasta arvosta jokaiselta alkavalta seitsemän (7) vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla palveluntuottaja ylittää sovitun määräpäivän. Viivästyssakkoa peritään enintään kymmeneltä (10) viikolta. Tilaajalla on oikeus vähentää viivästyssakko palveluntuottajalle tehtävistä maksusuorituksista.
- 13.3 Palvelun viivästyminen rinnastetaan sopimuksessa edellytettyjen tietojen ja palveludokumentaation myöhästyminen.
- 13.4 Jos tilaaja on maksanut ennakkoa ja palvelu viivästyy palveluntuottajasta johtuvasta syystä, palveluntuottaja on velvollinen maksamaan viivästysajalta vuotuista korkoa korkolain mukaisesti ennakon siltä osalta, joka vastaa viivästynyttä palvelua. Tilaajalla on oikeus vähentää korot palveluntuottajalle tehtävistä maksusuorituksista.

14 Ylivoimainen este

- 14.1 Vapauttamisperusteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehtäessä ja joka on sopijapuolista riippumaton, eikä sen estävää vaikutusta voida poistaa ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, sisäinen levottomuus, viranomaisen suorittama pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuontitai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energijakelun keskeytys, työselkkaus tai tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.
- 14.2 Alihankkijan viivästys katsotaan vapauttamisperusteeksi vain siinä tapauksessa, että alihankkijan viivästys johtuu kohdassa 14.1. tarkoitettusta esteestä eikä alihankintaa voida ilman kohtuutonta ajanhukkaa tai kustannuksia suorittaa muualta.
- 14.3 Jos sopimusveloitteen toteuttaminen viivästyy ylivoimaisesta esteestä, sopimusveloitteen täyttämisen aikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.
- 14.4 Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä toiselle sopijapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta, jonka jälkeen sopijapuolten on viimeistään sovittava sen vaikutuksesta toimitukseen.
- 14.5 Kumpikin sopijapuoli saa purkaa sopimuksen kokonaan tai osittain, jos sopimuksen täyttäminen ylivoimaisen esteen jatkumisen johdosta viivästyy yli neljä (4) kuukautta.

15 Vakuutukset

- 15.1 Palveluntuottajalla tulee olla lakisääteiset ja muut palvelun tuottamisen kannalta tarpeelliset vakuutukset. Vakuutusten tulee olla voimassa koko sopimuskauden ajan.
- 15.2 Ellei toisin ole sovittu, palveluntuottajan on hankittava toimintaansa varten vastuuvakuutus, jonka tulee olla riittävä suhteessa palvelun tuottamiseen liittyviin riskeihin. Palveluntuottajan on pyydettäessä ennen

sopimuksen allekirjoittamista toimitettava tilaajalle todistus vastuuvakuutuksen olemassaolosta.

16 Vahingonkorvaus

- 16.1 Tilaajalla ja palveluntuottajalla on oikeus saada vahingonkorvausta toisen sopijapuolen sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästi vahingosta.
- 16.2 Jos sopimus päättyy palveluntuottajasta johtuvasta syystä luvun 18 perusteella ja tästä aiheutuu tilaajalle vahinkoa, on tilaajalla oikeus vahingonkorvaukseen sopimuksen ennenaikaisesta päättymisestä aiheutuneesta vahingosta.
- 16.3 Tilaajalla on oikeus saada vahingonkorvausta viivästyksestä tai muusta palveluntuottajan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta vahingosta siltä osin kuin vahingon määrä ylittää tilaajalle maksettavan viivästyssakon ja muun sopijapuolten erikseen sopiman sopimussakon.
- 16.4 Sopijapuolella on lisäksi oikeus korvaukseen välillisestä vahingosta, jos toinen sopijapuoli on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella, rikkonut salassapitovelvoitteita tai loukannut immateriaalioikeuksia.

17 Hinnanalennus ja sopimuksen purku

- 17.1 Jos palvelu on ollut virheellinen, tilaajalla on oikeus vaatia palveluntuottajalta hinnanalennusta.
- 17.2 Kumpikin sopijapuoli saa purkaa sopimuksen kokonaan tai osittain, jos toinen sopijapuoli on olennaisesti rikkonut sopimusvelvoitteitaan tai on ilmeistä, että olennainen sopimusrikkomus tulee tapahtumaan. Jos rikkomus on korjattavissa, sopijapuoli voi purkaa sopimuksen vain, jos rikkomus on toistuva tai rikkomukseen syyllistynyt sopijapuoli ei ole korjannut rikkomustaan kohtuullisessa ajassa siitä, kun toinen sopijapuoli on kirjallisesti huomauttanut rikkomuksesta.
- 17.3 Olennaisena sopimusrikkomuksena pidetään muun muassa sitä, ettei palvelu vastaa sovittua ja virhe on vähäistä suurempi eikä virhettä tilaajan huomautuksesta huolimatta viipymättä korjata tai jos sopimuksen

luonne huomioiden palvelun tuottaminen viivästyy olennaisesti tai viivästykset tai virheet ovat toistuvia.

- 17.4 Jos tilaaja on maksanut ennakkoa, palveluntuottaja suorittaa sopimuksen purkautuessa tilaajalle takaisin saamansa ennakon ja korkoa korkolain mukaisesti laskettuna ennakon suorituspäivästä takaisinmaksupäivään.

18 Sopimuksen päättäminen erityistilanteissa

- 18.1 Tilaajalla on oikeus irtisanoa sopimus päättyään välittömästi, jos tilaaja osoittaa, ettei olisi tehnyt sopimusta palveluntuottajan kanssa, jos tilaaja olisi ollut hankintapäätöstä tehdessään tietoinen palveluntuottajaa koskevista todellisista olosuhteista. Näillä olosuhteilla tarkoitetaan hankintalain (348/2007) 53 §:ssä ja 54 §:ssä lueteltuja pois-sulkemisperusteita. Tällöin palveluntuottajalla on oikeus saada täysimääräinen maksu sopimuksen päättymishetkeen mennessä tuotetuista palveluista, mutta ei oikeutta muuhun korvaukseen sopimuksen päättymisen johdosta.
- 18.2 Tilaajalla on oikeus irtisanoa sopimus päättyään välittömästi, jos palveluntuottajan taloudellisten tai muiden olosuhteiden havaitaan muuttuneen olennaisesti niin, ettei voida olettaa palveluntuottajan täyttävän sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan eikä luotettavaa selvitystä velvoitteiden täyttämistä anneta. Ennen irtisanomista tilaajan on huomaettava asiasta palveluntuottajalle ja varattava tälle mahdollisuus selvityksen antamiseen kohtuullisessa ajassa.

19 Immateriaalioikeudet

- 19.1 Ellei toisin ole sovittu, immateriaalioikeudet palvelun lopputuloksiin tai dokumentaatioon eivät siirry tilaajalle. Kaikki aineisto, jonka tilaaja ja palveluntuottaja ennen tai jälkeen sopimuksenteon luovuttavat toisilleen, jäävät aineiston luovuttajan omaisuudeksi. Tilaajalla on kuitenkin peruuttamaton käyttöoikeus palvelun lopputuloksiin sekä muuhun palveluntuottajan sille luovuttamaan aineistoon sopimuksen mukaisen palvelun käyttöön liittyvässä tarkoituksessa. Käyttöoikeus sisältää oikeuden käyttää, kopioida ja tehdä tai teettää muutoksia. Tehdessään tai teettäessään muutoksia palveluntuottajan luovuttamaan aineistoon, tilaajan on huolehdittava siitä, ettei palveluntuottajien liike- tai

ammattisalaisuuksia paljasteta. Tilaajalla on oikeus luovuttaa aineisto sille, jolle tilaajan tehtävät siirtyvät.

- 19.2 Palveluntuottaja vastaa siitä, etteivät sen tuottamat palvelut tai niihin liittyvä aineisto sopimuksen mukaisesti käytettyinä loukkaa Suomessa voimassa olevia kolmannen henkilön patentti-, tekijän- tai muita immateriaalioikeuksia.
- 19.3 Jos tilaajaa vastaan esitetään palvelun tai siihen liittyvän aineiston käyttöön perustuvia immateriaalioikeuteen perustuvia vaatimuksia, palveluntuottaja on velvollinen vastamaan vaatimukseen tilaajan puolesta omalla kustannuksellaan. Palveluntuottaja vastaa tilaajalle siitä, ettei palveluun tai siihen liittyvään aineistoon kohdistuvista immateriaalioikeuksista koskevista vaatimuksista tai velvoitteista aiheudu tilaajalle oikeudenkäyntikulua eikä vahingonkorvaus- tai muita kolmannelle henkilölle maksettavia kustannuksia tai muita vastuita kolmatta henkilöä kohtaan.

20 Salassapito ja henkilötietojen käsittely

- 20.1 Sopijapuolet huolehtivat kumpikin omalta osaltaan, että palvelua tuotettaessa noudatetaan salassapidosta, vaitiolo-velvollisuudesta, tietosuojasta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta annettuja voimassa olevia säädöksiä. Lisäksi palveluntuottajan tulee noudattaa asiakirjojen ja tietojen käsittelyssä ja arkistoinnissa tilaajan antamia ohjeita.
- 20.2 Jos palveluntuottaja tuottaa tilaajalle kuuluvia lakisääteisiä tai muita niihin rinnastettavia tehtäviä, on palvelutuotannossa noudatettava salassapidosta annettuja julkista hallintoa koskevia voimassa olevia säädöksiä kuten lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta.
- 20.3 Henkilötietolaissa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimii tilaaja. Toimeksiantosuhteen päättyessä palveluntuottajan hallussa olevat toimeksiantosuhteeseen liittyvät henkilörekisterit luovutetaan tilaajalle.
- 20.4 Palveluntuottaja vastaa siitä, ettei palveluja tuotettaessa ja sopimuksen mukaisessa toiminnassa muuten tietoon tullutta yksityistä tai perheen salaisuutta luvatta ilmaista.
- 20.5 Palveluntuottaja ei saa ilman tilaajan lupaa luovuttaa salassapidettavia tietoja eikä henkilötietoja ulkopuolisille.

- 20.6 Palveluntuottaja vastaa siitä, että sen käyttämät alihankkijat noudattavat näitä salassapitoa koskevia määräyksiä.
- 20.7 Palveluntuottajan on selvitettävä palvelua suorittavalle henkilöstölle salassapitovelvollisuuden sisältö.
- 20.8 Tilaajan niin vaatiessa palveluntuottajan on laadittava luettelo niistä palveluntuottamiseen osallistuvista palveluntuottajan tai sen alihankkijan henkilöistä, joilla on pääsy tilaajan aineistoihin tai arkaluonteisiin tilaajaa tai kolmatta koskeviin tietoihin. Luetteloa on päivitettävä jatkuvasti.
- 20.9 Sopijapuolet sitoutuvat pitämään salassa toisiltaan saamansa luottamuksellisiksi katsottavat aineistot ja tiedot, jotka ovat lain perusteella salassa pidettäviä sekä olemaan käyttämättä niitä muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.
- 20.10 Salassapitovelvollisuuden rikkomisena ei pidetä viranomaisten veloitettavan määräyksen vuoksi tapahtuvaa tietojen luovuttamista viranomaisille tai muulle taholle.
- 20.11 Palveluntuottaja ei saa käyttää sopimusta tai tilaajan nimeä markkinoinnissa ilman tilaajan suostumusta. Ellei toisin ole sovittu, palveluntuottaja saa kuitenkin käyttää sopimusta referenssitietona tehdessään tarjouksia hankintalainsäädännössä tarkoitetuille hankintayksiköille.

21 Palveluntuottajan taloudellisen tilanteen seuranta

- 21.1 Mikäli hankintaan sovelletaan lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006) on palveluntuottajan toimitettava tilaajalle sopimuskauden aikana kahdentoista (12) kuukauden välein todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus tai selvitys siitä, että verovelkaa koskeva veronsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty sekä todistus eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty.
- 21.2 Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, jos palveluntuottaja ei toimita määräajassa kyseisiä selvityksiä. Ennen sopimuksen purkamista tilaajan tulee kirjallisesti huomauttaa palveluntuottajaa laiminlyönnistä ja

ilmoittaa sopimuksen purkamisen uhasta, ellei laiminlyöntiä korjata tilaajan vaatimassa kohtuullisessa ajassa.

22 Sopimuksen siirtäminen, muuttaminen ja optio

- 22.1 Palveluntuottajalla ei ole oikeutta ilman tilaajan suostumusta osaksi-kaan siirtää sopimusta kolmannelle. Tilaajalla on oikeus siirtää sopimus sellaiselle kolmannelle osapuolelle, jolle tilaajan tehtävät siirtyvät kokonaan tai osittain.
- 22.2 Sopimusmuutokset on tehtävä kirjallisesti. Kirjallisiksi sopimusmuutoksiksi katsotaan myös sähköisessä muodossa tehdyt muutokset.
- 22.3 Palvelua koskevista muutoksista ja niiden vaikutuksista palvelun suorittamisajankohtaan tai hintaan on sovittava kirjallisesti ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.
- 22.4 Jos hankintaan sisältyy optio, jonka käyttämisen edellytyksiä ei ole tarkemmin määriteltä, on option käyttäminen tilaajan harkinnassa.

23 Avustamisvelvollisuus palveluntuottajan vaihtuessa

- 23.1 Ellei toisin ole sovittu, palveluntuottajan vaihtuessa palveluntuottaja on velvollinen avustamaan tilaajaa sopimusvelvoitteiden siirtämisessä uudelle palveluntuottajalle tai tilaajan itsensä hoidettavaksi. Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa tästä aiheutuvasta lisätyöstä hinnastonsa mukaisesti.
- 23.2 Avustamisvelvollisuus alkaa jo ennen sopimuksen päättymistä, kun sopimus on irtisanottu tai purettu päättyväksi tai kun tilaaja ilmoittaa käynnistävänsä hankinnan, joka koskee sopimuksen alaisia palveluja. Velvollisuus jatkuu korkeintaan siihen asti, kun kaksitoista (12) kuukautta on kulunut sopimuksen päättymisestä.

24 Erimielisyydet ja sovellettava laki

- 24.1 Sopimusta koskevat asiat ratkaistaan ensisijaisesti keskinäisin neuvotteluin.

- 24.2 Jos kiistakysymys ei ratkea neuvotteluin, erimielisyydet jätetään ratkaistavaksi tilaajan kotipaikan yleiseen alioikeuteen.
- 24.3 Sopimukseen sovelletaan Suomen lakia. Sopimukseen ei kuitenkaan sovelleta Suomen lain lainvalintaa koskevia säännöksiä.

25 Sopimusasiakirjojen pätevyysjärjestys

- 25.1 Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Jos sopimusasiakirjat ovat keskenään ristiriidassa, noudatetaan niitä seuraavassa keskinäisessä pätevyysjärjestyksessä, ellei toisin ole sovittu:

1. Sopimus
2. Tarjouspyyntö
3. Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2009)
4. Tarjous